

OCENA

osiągnięcia naukowego, osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych w
postępowaniu habilitacyjnym dr. n. farm. Tomasza Zaprutko
adiunkta w Katedrze i Zakładzie Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej
Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu

Ocena osiągnięcia naukowego

W postępowaniu habilitacyjnym dr Tomasz Zaprutko przedstawił osiągnięcie naukowe pt. *Dostępność do farmakoterapii i usług farmaceutycznych w aspekcie ekonomicznym i społecznym*, na które składa się 28-stronicowy autoreferat z komentarzem omawiającym wyniki badań opublikowanych w sześciu pracach oryginalnych. We wszystkich sześciu pracach dr Zaprutko jest pierwszym autorem i autorem korespondencyjnym.

Do dokumentacji dołączono oświadczenia i zgody współautorów na ujęcie wskazanych prac do osiągnięcia naukowego w Jego postępowaniu habilitacyjnym. W autoreferacie Habilitant dołączył oświadczenia o swoim własnym wkładzie w tworzeniu sześciu przedstawionych w osiągnięciu publikacji. Łączny wskaźnik IF prac składających się na osiągnięcie naukowe wynosi 10,424 a punktacja MNiSzW do 2018 roku wynosi 65 a od 2019 roku 280 punktów.

Przedstawiona dokumentacja do postępowania habilitacyjnego dr. Tomasza Zaprutko jest zgodna art. 219 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 85). Autor wykazał się umiejętnością zespołowego prowadzenia badań naukowych a osiągnięte wyniki wnoszą istotny wkład w rozwój nauk farmaceutycznych.

Przedstawione do oceny osiągnięcie cechuje się oryginalnością naukową. Reprezentuje interdyscyplinarne podejście do analizy rynku farmaceutycznego w aspekcie dostępu pacjentów do farmakoterapii i usług farmaceutycznych świadczonych pacjentom przez farmaceutów w aptekach ogólnodostępnych. Podejście to oparte zostało głównie na badaniach ankietowych i analizie danych rynkowych w Polsce i Unii Europejskiej.

W ocenianym osiągnięciu naukowym Autor zwraca uwagę na bardzo ważne aspekty społeczne związane z ograniczonym często dostępem pacjentów, obywateli UE do

farmakoterapii z powodów ekonomicznych – zróżnicowanych cen produktów leczniczych w państwach członkowskich przy określonym PKB na osobę. Przedstawia również możliwości wykorzystania umiejętności i wiedzy farmaceutów do poszerzania usług farmaceutycznych świadczonych na rzecz pacjentów i dla dobra pacjentów a odciążających lekarzy. Zgodnie z ustawową definicją apteka jest przecież placówką ochrony zdrowia i farmaceuci, zgodnie z ich kompetencjami, powinni być w ochronę zdrowia pacjentów bardziej zaangażowani.

Badania dr. Zaprutko poszerzają wiedzę na temat rynku farmaceutycznego w Polsce i Unii Europejskiej, sytuacji polskich pacjentów w zakresie dostępności do farmakoterapii produktami leczniczymi zarówno z kategorii Rp. jak i OTC oraz możliwości wprowadzania nowych usług farmaceutycznych do polskich aptek.

Otrzymane wyniki badań mogą być podstawą do opracowywania nowych strategii w zakresie polityki lekowej państwa oraz do wprowadzania zmian w polskim ustawodawstwie farmaceutycznym.

Analiza dostępności pacjentów do farmakoterapii i usług farmaceutycznych realizowana była dwukierunkowo obejmując aspekt ekonomiczny i społeczny opierając się głównie na:

- cenach produktów leczniczych;
- ryzyku braku leków na rynku;
- zmianie kategorii dostępności;
- możliwości nadużywania leków;
- możliwości wprowadzenia nowych usług farmaceutycznych do aptek.

Postawiony cel badań został zrealizowany a niewątpliwe osiągnięcia Habilitanta dotyczą:

- potwierdzenia nierównego dostępu do farmakoterapii w państwach członkowskich UE, który może mieć charakter lokalny;
- konieczności wykorzystywania różnych wskaźników ekonomicznych w analizie dostępności pacjentów do farmakoterapii;
- negatywnego wpływu równoległego handlu lekami i „odwróconego łańcucha dystrybucji” na dostęp do leków w Polsce oraz konieczności traktowania leku jako „towaru” specyficznego w UE;
- wzrostu ilości działań niepożądanych, wzrostu lekooporności i nadużywania leków przy zmianie kategorii dostępności z Rp. na OTC, mimo zmian legislacyjnych dotyczących produktów leczniczych z kodeiną, dekstrometofanem i pseudoefedryną;
- propozycji wykorzystania kompetencji i wiedzy farmaceutów do usprawnienia funkcjonowania opieki zdrowotnej w Polsce.

Badania zaplanowano starannie i logicznie, a ich realizacja była systematyczna, konsekwentna i spójna. Rezultatem tego są publikacje w solidnych, recenzowanych czasopismach w wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym.

Aspekt praktyczny opublikowanych wyników badań związany jest z możliwością opracowywania nowych strategii w poprawie dostępności pacjentów do farmakoterapii. Oceniane osiągnięcie naukowe dra Zaprutko ma niezaprzeczalne walory i znaczenie społeczne. Jest także znakomitym przykładem możliwości zastosowania badań naukowych do prospołecznego i praktycznego wykorzystania.

Publikacje składające się na rozprawę habilitacyjną dr. Tomasza Zaprutko są dowodem na ważne osiągnięcia naukowe z zakresu szeroko pojętej farmacji społecznej. Świadczą również o umiejętności tworzenia warsztatu badawczego opartego na wielodyscyplinarnej współpracy naukowej.

Kończąc ocenę pracy habilitacyjnej pragnę zwrócić uwagę na aspekt edytorski otrzymanej dokumentacji. Autoreferat jest przejrzysty, czytelny i dobrze zredagowany, chociaż Autor nie ustrzegł się drobnych błędów stylistycznych, czy niefortunnych określeń (str. 14, wiersz 3, 11, 26; str.16, wiersz 15, 26; str. 22 wiersz 11-12, 20-21; w Wykazie osiągnięć naukowych str. 4, poz.15).

Ocena aktywności naukowej niebędącej przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Dr Tomasz Zaprutko dyplom magistra farmacji uzyskał w 2010 roku. Pracę naukową rozpoczął jeszcze podczas studiów w Katedrze Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej. Stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych uzyskał w 2015 roku po studiach doktoranckich. Temat pracy doktorskiej wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Nowakowskiej dotyczył oceny kosztów terapii pacjentów ze zdiagnozowaną schizofrenią i był przedmiotem odrębnego postępowania oraz niezależnej oceny recenzentów. Ten okres pracy naukowej Habilitanta zamknął się 5 pracami, w tym 3 publikacjami oryginalnymi i 2 pracami przeglądowymi z IF = 1,924 i 32 punktów MNiSz oraz 3 doniesieniami konferencyjnymi.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant rozpoczął pracę w Katedrze Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej najpierw na stanowisku asystenta a od 2016 roku na stanowisku adiunkta. W tym okresie Jego działalność naukowo – badawcza, jako członka szerszego zespołu badawczego, nie objęta wyodrębnionym, habilitacyjnym osiągnięciem naukowym związana jest z badaniami koncentrującymi się na:

- analizie kosztów farmakoterapii oraz ocenie jakości życia pacjentów w różnych jednostkach chorobowych;
- analizie cen produktów leczniczych;
- wykorzystaniu różnych baz danych w opiece farmaceutycznej;
- edukacji pacjentów.

Wpisuje się to w zakres zainteresowań Habilitanta dotyczący szeroko pojętej farmacji społecznej i farmakoekonomiki. Ten dorobek naukowy sumuje się współczynnikiem IF = 27,280 i 810 punktami MNiSzW.

Omawiając osiągnięcia naukowe dr. Tomasza Zaprutko trzeba zwrócić uwagę na umiejętność współpracy w dużych, krajowych i międzynarodowych zespołach badawczych, w planowaniu badań oraz opisie wyników. Wymienić tu trzeba przede wszystkim współpracę z Narodowym Uniwersytetem Medycznym we Lwowie oraz Zentrum für Integrative Psychiatrie w Kilonii. Wynikiem tej współpracy są staże naukowe oraz liczne publikacje, w których dr Zaprutko jest współautorem. Ta współpraca wraz z publikacjami świadczą o doświadczeniu, wiedzy eksperckiej i pozycji naukowej Habilitanta oraz uznaniu w międzynarodowym i krajowym środowisku naukowym.

Dr Zaprutko kierował jednym grantem finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki, pięcioma projektami uczelnianymi finansowanymi z dotacji statutowej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz jednym gratem Firmy Paul Hartmann Polska.

Za osiągnięcia naukowe Habilitant był trzykrotnie nagradzany Zespołowymi Nagrodami Rektorskimi a w 2016 roku Nagrodą Rektora Uniwersytetu Medycznego i Polskiego Towarzystwa Farmakoekonomicznego za najlepszą pracę doktorską. Imponująca jest również aktywność konferencyjna dr. Zaprutko. Brał udział w 66 międzynarodowych i krajowych zjazdach naukowych.

Jest Członkiem Rady Naukowej czasopisma *Farmakoekonomika Szpitalna*.

Podsumowując całkowite osiągnięcia naukowe przedstawione w dokumentacji o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego dra Tomasza Zaprutko podkreślić należy Jego wysokie wskaźniki bibliometryczne, tj.: sumaryczny *impact factor* 37,704, sumaryczna punktacja MNiSzW, która wynosi 1478, indeks Hirscha = 5 oraz 43 cytowania wg Web of Science (bez autocytowań).

Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej

Dr Tomasz Zaprutko prowadzi zajęcia ze studentami na kierunku farmacja z przedmiotu etyka ogólna i farmakoekonomika, na kierunku anglojęzycznym prowadzi

ćwiczenia z przedmiotu *Pharmacoeconomics and Pharmacy Management*. Dla studentów farmacji oferuje także 8 tematów w ramach zajęć fakultatywnych. Prowadzi również zajęcia na kierunkach biotechnologia, dietetyka, fizjoterapia, pielęgniarstwo oraz zdrowie publiczne. Jest wykładowcą na kursach specjalizacyjnych dla farmaceutów oraz na kursach podyplomowych dla lekarzy. Był promotorem 5 prac magisterskich i jest promotorem pomocniczym w jednym otwartym przewodzie doktorskim na Wydziale Nauk o Zdrowiu. Od 2015 roku jest opiekunem naukowym Studenckiego Koła Naukowego Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej. Za pracę dydaktyczną był dwukrotnie nagradzany.

Na uwagę zasługuje także szeroka działalność Habilitanta związana z organizacją konferencji naukowych z farmakoekonomiki, pozyskiwaniem sponsorów do wydarzeń naukowych i popularyzatorskich. Sam prowadził wykłady popularyzujące nauki farmaceutyczne. Zajmował się także organizacją pobytu w Poznaniu naukowców z zagranicy.

Znajduje także czas na zaangażowanie w tworzenie piłkarskiej reprezentacji Wielkopolskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej oraz w działalność charytatywną na rzecz domów dziecka.

Podsumowując habilitacyjne osiągnięcie naukowe, całkowity dorobek naukowy, osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne dra Tomasza Zaprutko stwierdzam, że w świetle przedstawionej dokumentacji, recenzowany dorobek odpowiada wymaganiom *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2020 roku, poz. 85) i tym samym dr Tomasz Zaprutko spełnia ustawowe wymogi stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych. Popieram wniosek o nadanie dr. Tomaszowi Zaprutko stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych i proszę Wysoką Radę Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu o kontynuowanie dalszych etapów procedowania Jego przewodu habilitacyjnego.

Bydgoszcz, 03.12.2020 r.

KIEROWNIK
Katedry Technologi Postępi Leku

prof. dr hab. Jerzy Kozłowski